

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการหนึ่งในการอนุญาโตตุลาการที่ยังผลให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสิ้นผลไปเนื่องด้วยความบกพร่องในคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ส่งผลกระทบต่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ได้รับความไม่เป็นธรรมในการอนุญาโตตุลาการอันควรที่คู่สัญญาฝ่ายนั้นจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อตัดสินให้คำชี้ขาดนั้นไม่มีผลบังคับอีกต่อไป โดยคู่สัญญาที่ได้รับผลกระทบจากคำชี้ขาดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายสามารถยื่นคำร้องคัดค้านคำชี้ขาดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ¹

ศาลที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดจะเป็นศาลของประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการอันเกิดจากการยอมรับหลักอาณาเขต (territoriality) ให้เป็นหลักพื้นฐานสำหรับการใช้กฎหมายแม่แบบของคณะทำงานผู้ร่างกฎหมายแม่แบบ ดังจะเห็นได้จากร่างของคณะทำงานที่ระบุให้ใช้ข้อความ "ในเขตอำนาจของรัฐนี้" หรือ "ภายใต้กฎหมายของรัฐนี้" ต่อท้ายข้อ

¹ พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 9 บัญญัติว่า

ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางหรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาคหรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการนั้นเป็นศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

Article 6 of Model Law provides :

The functions referred to in articles 11(3), 11(4), 13(3), 14, 16(3) and 34(2) shall be performed by...(Each State enacting this model law specifies the court, courts or, where referred to therein, other authority competent to perform these functions.)

ความ “คัดค้านคำชี้ขาดต่อศาล...” ตามมาตรา 34(1)² ซึ่งต่อมาข้อความดังกล่าวได้ถูกตัดทิ้งเนื่องจากได้มีการระบุเกี่ยวกับบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องของหลักอาณาเขตไว้ในมาตรา 1(2)³ อันมีความหมายว่าคำชี้ขาดที่จะถูกเพิกถอนโดยกฎหมายของประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการได้นั้นจะต้องเป็นคำชี้ขาดที่ทำในอาณาเขตของประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการเท่านั้น

อนุสัญญานครนิวยอร์กได้ยืนยันหลักการที่ศาลแห่งประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในส่วนของบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคำชี้ขาดที่ระบุให้ศาลไม่อาจยอมรับหรือบังคับคำชี้ขาดที่ถูกเพิกถอนในประเทศที่คำชี้ขาดได้ทำขึ้น⁴ ในขณะที่เดียวกันบทบัญญัติในอนุสัญญาที่ระบุให้ศาลไม่บังคับคำชี้ขาดที่ถูกเพิกถอนในประเทศที่คู่สัญญาเลือกกฎหมายของประเทศนั้นใช้บังคับกับสัญญาอนุญาโตตุลาการ⁵ อาจเปิดช่องให้ศาลแห่งประเทศที่คู่สัญญาเลือกกฎหมายใช้บังคับกับสัญญาสามารถรับฟังคำร้องขอให้คัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่มีได้ทำขึ้นในประเทศนั้นอันเป็นหลักการที่ศาลของรัฐยังไม่สมัครใจที่จะ

² Article 34 of Model Law provides :

(1) Recourse to a court against an arbitral award may be made only by an application for setting aside in accordance with paragraphs (2) and (3) of this article.

³ Article 1(2) of Model Law provides :

(2) The provisions of this Law, except articles 8, 9, 35 and 36, apply only if the place of arbitration is in the territory of this State.

⁴ Article 5(1)(e) of New York Convention provides :

(e) The award has not yet become binding on the parties, or has been set aside or suspended by a competent authority of the country in which, or under the law of which, that award was made.

⁵ Article 5(1)(e) of New York Convention provides :

(e) ... ,or under the law of which,...

ยอมรับให้ศาลต่างประเทศเพิกถอนคำชี้ขาดที่ทำในเขตอำนาจของรัฐเนื่องจากศาลต่างประเทศไม่มีเขตอำนาจที่จะเพิกถอนคำชี้ขาดนั้น⁶

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแล้ว ศาลจะตัดสินคำร้องขอของคู่สัญญาไปในทิศทางโดยอมขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่หลักในการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐที่ต้องปกป้องรักษาโดยไม่มีข้อยกเว้นในฐานะที่ศาลเป็นองค์กรของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐให้ตรวจสอบความชอบธรรมของการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการนอกเหนือจากการระงับข้อพิพาททางศาลที่เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐนั้นในขณะเดียวกันการดำรงบทบาทของศาลในการอนุญาโตตุลาการเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลการตัดสินของศาลอย่างหลีกเลี่ยงมิได้และมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดด้วยศาลจักต้องตระหนักถึงเจตนาของคู่สัญญาที่เป็นบ่อเกิดของการอนุญาโตตุลาการอันมีต่อความคาดหมายในผลการระงับข้อพิพาททางการค้าที่เป็นที่สิ้นสุดและมีผลบังคับได้เพื่อประโยชน์ทางการค้าระหว่างคู่สัญญา การยึดมั่นหลักความสงบเรียบร้อยของรัฐอันเป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของรัฐทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาของแต่ละรัฐซึ่งโดยสภาพแล้วมีความแตกต่างไปตามโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนาของแต่ละรัฐและมีความผันผวนไปตามกาลเวลาและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปมาตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจึงเป็นอุปสรรคต่อผลของคำชี้ขาดที่เป็นที่สิ้นสุดตามความคาดหวังของคู่สัญญาในทางกลับกันหากปราศจากหลักความสงบเรียบร้อยซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของรัฐในการควบคุมกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ผลที่ตามมายิ่งกว่าความคาดหมายของคู่สัญญาไม่ได้รับการตอบสนองคือการที่คู่สัญญาจะไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงในกระบวนการอนุญาโตตุลาการและคู่สัญญาไม่อาจเชื่อมั่นในระบบการอนุญาโตตุลาการได้ว่าเป็นระบบการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพได้อีกต่อไป

การตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในลักษณะที่เป็นการสร้างสมดุลระหว่างการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐและสนับสนุนความคาดหมายในผลการระงับข้อพิพาทของคู่สัญญาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ศาลต้องยึดมั่นในการควบคุมคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอยู่เสมอประกอบไป

⁶ Julian Lew, *Comparative International Commercial Arbitration*. (Kluwer Law International), p. 668.

กับปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินของศาลโดยใช้หลักแห่งการสร้างความสมมูลดังกล่าวเนื่องจากการระงับข้อพิพาททางการค้าภายในประเทศซึ่งคู่สัญญาที่มีสัญชาติและเรื่องที่พิพาทเกี่ยวข้องกับประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการเท่านั้น ผลประโยชน์ทางการค้าของคู่สัญญาตลอดจนการคาดหวังในผลแห่งการระงับข้อพิพาทย่อมมีความเกี่ยวข้องกับประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการเช่นกัน ศาลของรัฐที่ทำการอนุญาโตตุลาการจึงสามารถควบคุมคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่โน้มเอียงไปในทางรักษาผลประโยชน์ของรัฐมากกว่าการคำนึงถึงความคาดหมายของคู่สัญญาในขณะที่การระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศโดยการอนุญาโตตุลาการซึ่งคู่สัญญาที่มีสัญชาติที่แตกต่างกันและเรื่องที่พิพาทเกี่ยวข้องกับประเทศที่มากกว่าหนึ่ง การคาดหวังในผลแห่งการระงับข้อพิพาททางการค้าที่เป็นที่สิ้นสุดและมีผลบังคับอย่างรวดเร็วซึ่งแสดงออกจากการแสดงเจตนาของคู่สัญญาตามที่ปรากฏในสัญญาอนุญาโตตุลาการย่อมมีมากขึ้นด้วยคู่สัญญาได้เลือกการอนุญาโตตุลาการเพื่อหลีกเลี่ยงการระงับข้อพิพาททางศาลซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจรัฐของประเทศของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ไม่อาจคาดหวังว่าจะได้รับความยุติธรรมจากประเทศที่คู่สัญญาไม่รู้สึกรู้สึกันเคยอย่างเต็มที่และคู่สัญญาได้เล็งเห็นถึงหนทางที่ข้อพิพาททางการค้าระหว่างคู่สัญญาจะระงับได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยหลักเสรีภาพของคู่สัญญาซึ่งเป็นหลักสำคัญในการอนุญาโตตุลาการอันเปรียบเสมือนแม่เหล็กดึงดูดให้คู่สัญญามอบความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในความบรรลุผลสำเร็จทางการค้าให้กับอนุญาโตตุลาการซึ่งจากหลักนี้คู่สัญญาสามารถเลือกสถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการ กระบวนการอนุญาโตตุลาการ อนุญาโตตุลาการผู้ตัดสินคดี ตลอดจนภาษาที่ใช้ในการพิจารณาคดีได้อย่างเสรีเพื่อความมุ่งหวังเดียวในผลของคำชี้ขาดที่เป็นที่สิ้นสุดอันจะเป็นสิ่งที่แสดงว่าข้อพิพาททางการค้าระหว่างคู่สัญญาได้รับการตัดสินอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการทางการค้าระหว่างคู่สัญญา ดังนั้นการตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศจึงควรเป็นไปในทิศทางที่โน้มเอียงไปสู่ความคาดหมายของคู่สัญญามากกว่าการยึดถือผลประโยชน์ภายในรัฐแห่งประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่คู่สัญญาเลือกให้เป็นสถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการด้วยเหตุผลของความสะดวกและเป็นกลางโดยที่สถานที่นั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับคู่สัญญาหรือข้อพิพาทแต่อย่างใด การใช้หลักความสงบเรียบร้อยภายในรัฐซึ่งมีความแตกต่างและไม่แน่นอนมาตัดสินความชอบธรรมของคำชี้ขาดจะเกิดภาวะที่คู่สัญญาไม่อาจมั่นใจได้ว่าคำชี้ขาดที่ตนได้รับการตัดสินนั้นมีความแน่นอนและไม่ถูกเพิกถอนในประเทศอื่นที่มีหลักความสงบเรียบร้อยที่ต่างไปจากนี้

องค์ประกอบระหว่างประเทศในการอนุญาโตตุลาการจึงมีอิทธิพลต่อการจำกัดการใช้หลักความสงบเรียบร้อยภายในประเทศในการตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการซึ่งศาลได้รับแนวทางการตีความความสงบเรียบร้อยจากคณะทำงานของสหประชาชาติที่เตรียมร่างอนุสัญญาอนุญัตินิวออร์คในอันที่จะจำกัดการใช้ข้อยกเว้นหลักความสงบเรียบร้อยในกรณีที่คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศจะขัดแย้งกับหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของประเทศที่มีการร้องขอให้บังคับคำชี้ขาดอันสอดคล้องกับเป้าหมายแห่งการร่างอนุสัญญานิวออร์คที่มีนโยบายในการสนับสนุนสัญญาอนุญาโตตุลาการและต้องการให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศมีผลบังคับและเป็นที่ยอมรับโดยเห็นถึงเจตนาของคู่สัญญาในการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้น

แนวทางการตีความความสงบเรียบร้อยในการอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศโดยยึดหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายจะเป็นหนทางของการปรับเปลี่ยนอุปสรรคแห่งความสงบเรียบร้อยที่มีต่อการสิ้นสุดของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไปสู่หลักสำคัญที่สนับสนุนให้การอนุญาโตตุลาการเป็นระบบการระงับข้อพิพาทที่สร้างความเป็นธรรมให้แก่คู่สัญญาอย่างแท้จริงโดยหลักความสงบเรียบร้อยจะได้รับการพิจารณาในแง่ของหลักแห่งความยุติธรรมและศีลธรรมอันเป็นหลักพื้นฐานของระบบกฎหมายทุกระบบที่มุ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับของกฎหมายด้วยการตระหนักถึงภาวะความเป็นเอกชนและเสรีภาพในการอนุญาโตตุลาการ ผลของคำชี้ขาดย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเอกชนในอันที่จะดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดีต่อการพิจารณาความสงบเรียบร้อยในแง่ของการรักษาผลประโยชน์ที่จะเกิดกับรัฐทางด้านสังคม เศรษฐกิจหรือการเมืองในการอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศซึ่งเป็นระบบการระงับข้อพิพาททางการค้าโดยเอกชนย่อมไม่อาจสอดคล้องกับความมุ่งหวังในผลสำเร็จทางการค้าของเอกชน ดังนั้นบรรดาประเทศที่ยอมรับการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการจึงรับเอาแนวคิดของการยอมรับบทบาทของหลักความสงบเรียบร้อยในการอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่อย่างจำกัดเฉพาะหลักพื้นฐานของระบบกฎหมายด้านความยุติธรรมและศีลธรรมในความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศหรือเรียกว่าความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศ

การใช้หลักความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศในการอนุญาโตตุลาการจะมีโครงสร้างด้านลบเพื่อขีดขวางมิให้คำชี้ขาดที่ขัดแย้งกับหลักการพื้นฐานทางกฎหมายด้านความยุติธรรมมีผลบังคับอีกต่อไปและด้วยความโน้มเอียงของศาลไปในทางที่ตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

โดยคำนึงถึงการสนับสนุนเสรีภาพของคู่สัญญาในการอนุญาตตุลาการเพื่อบรรลุความคาดหมายทางการค้า ความไม่ยุติธรรมในคำชี้ขาดที่ศาลจะรับฟังในระดับที่ถือว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อหลักความสงบเรียบร้อยที่มีผลให้คำชี้ขาดสิ้นผลไปอันเป็นข้อยกเว้นการสิ้นสุดของคำชี้ขาดได้นั้นจะต้องเป็นกรณีเฉพาะที่มีข้อเท็จจริงในคดีปรากฏอย่างชัดเจนว่าการดำเนินการอนุญาตตุลาการจะส่งผลต่อความเป็นธรรมในคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการในลักษณะที่ร้ายแรงซึ่งโดยมากแล้วศาลมักจะให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าการอนุญาตตุลาการได้ดำเนินไปโดยชอบตามเจตนารมณ์ของคู่สัญญาในสัญญาอนุญาตตุลาการแล้วและความไม่เป็นธรรมในการอนุญาตตุลาการมักไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมเพียงพอที่ศาลจะหยิบยกเหตุแห่งความไม่เป็นธรรมเหล่านั้นขึ้นกล่าวอ้าง ดังนั้นภาระการพิสูจน์ความไม่เป็นธรรมในการอนุญาตตุลาการของคู่สัญญาฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากความไม่เป็นธรรมในคำชี้ขาดนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อศาลในการตัดสินเหตุอันสมควรที่คำชี้ขาดนั้นควรจะสิ้นผลไป

คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการจะเกิดขึ้นมิได้หากปราศจากสัญญาอนุญาตตุลาการและกระบวนการอนุญาตตุลาการซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักเสรีภาพของคู่สัญญาเนื่องด้วยการอนุญาตตุลาการมีบ่อเกิดจากความยินยอมร่วมกันระหว่างคู่สัญญาเพื่อมอบข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาให้อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาด คู่สัญญาย่อมมีเสรีภาพที่จะกำหนดขอบเขตอำนาจของอนุญาตตุลาการตลอดจนกระบวนการอนุญาตตุลาการในสัญญาอนุญาตตุลาการได้อย่างเสรี การควบคุมคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการจึงมีความหมายในตัวถึงการควบคุมสัญญาอนุญาตตุลาการและกระบวนการอนุญาตตุลาการอันปรากฏอย่างชัดเจนในเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดที่คู่สัญญาจักต้องพิสูจน์เพื่อลบล้างผลบังคับของคำชี้ขาดที่ไม่เป็นธรรมอันแบ่งจำพวกเหตุแห่งการคัดค้านคำชี้ขาดได้ทั้งในส่วนของสัญญาอนุญาตตุลาการและในส่วนของกระบวนการอนุญาตตุลาการและจากคดีตัวอย่างที่ได้อ้างเพื่อประกอบการศึกษาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดในแต่ละเหตุ แสดงให้เห็นได้ว่าเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดที่จะมีผลต่อการสิ้นสุดของคำชี้ขาดล้วนมีพื้นฐานการพิจารณาจากหลักความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศอันจำกัดขอบเขตการตัดสินที่เหตุเพิกถอนคำชี้ขาดเหล่านั้นกระทบต่อคำตัดสินของอนุญาตตุลาการที่สร้างความไม่เป็นธรรมต่อคู่สัญญาเท่านั้น ดังจะสรุปสาระสำคัญในแต่ละส่วนได้ดังนี้

1. เหตุเพิกถอนคำชี้ขาดในส่วนของสัญญาอนุญาตตุลาการ

สัญญาอนุญาตใดตุลาการเกิดขึ้นด้วยความยินยอมร่วมกันระหว่างคู่สัญญาเพื่อมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดด้วยความมุ่งหวังให้ผลการระงับข้อพิพาทเป็นที่สิ้นสุดและมีผลผูกพันคู่สัญญาและความคาดหวังทางการค้าที่บรรลุผลสำเร็จตามเจตนาของคู่สัญญาย่อมเป็นสิ่งที่ติดตามมาจากความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการ ปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการจะเป็นการทำลายความคาดหวังในคำชี้ขาดที่เป็นที่สิ้นสุดของคู่สัญญาอันมีความหมายในนัยที่เป็นที่เข้าใจว่าความไม่สมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการในระดับที่ศาลจะตัดสินว่าเป็นเหตุที่ทำให้คำชี้ขาดสิ้นผลไปต้องปรากฏว่าความไม่สมบูรณ์นั้นส่งผลกระทบต่อการทำคำตัดสินของอนุญาตตุลาการที่สร้างความไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาอันแบ่งประเภทของปัจจัยที่ศาลพิจารณาประกอบการตัดสินความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตตุลาการที่มีผลต่อคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ ดังนี้

1.1 ความสามารถของคู่สัญญา

การไร้ความสามารถของคู่สัญญาในการอนุญาตตุลาการมักถูกยกเป็นข้อกล่าวอ้างของคู่สัญญาฝ่ายที่มีความสามารถผู้แพ้คดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดและศาลจะรับฟังข้อกล่าวอ้างเช่นนั้นเนื่องจากความสามารถของคู่สัญญาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแสดงเจตนาในสัญญาอนุญาตตุลาการที่สมบูรณ์อันส่งผลต่อคำชี้ขาดที่มีผลบังคับและเป็นที่สุด เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ไร้ความสามารถย่อมเป็นการทำลายความคาดหวังของคู่สัญญาที่จะได้รับความเป็นธรรมจากการใช้อำนาจของอนุญาตตุลาการที่มีที่มาจากสัญญาอนุญาตตุลาการที่สมบูรณ์และความคาดหวังว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายจะสามารถปฏิบัติตามสัญญาอันจะส่งผลให้คู่สัญญาสามารถใช้สิทธิต่อสู้คดีในกระบวนการอนุญาตตุลาการได้อย่างเต็มที่เพื่อความเป็นธรรมในการตัดสินคดี กล่าวได้ว่าความไร้ความสามารถของคู่สัญญามีความเกี่ยวข้องกับความยุติธรรมที่คู่สัญญาจะได้รับจากผลของคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการและด้วยความชัดเจนในข้อเท็จจริงอันแสดงถึงความไร้ความสามารถของคู่สัญญาซึ่งสามารถอ้างอิงได้โดยกฎหมายสัญญาของคู่สัญญาหรือกฎหมายแห่งประเทศที่นิติบุคคลก่อตั้งขึ้น อาทิเช่น คู่สัญญามีอายุไม่ครบเกณฑ์ที่มีความสามารถทำคำชี้ขาดตามกฎหมายของประเทศตน จึงมีผลให้คู่สัญญาฝ่ายที่กล่าวอ้างความไร้ความสามารถของคู่สัญญาไม่ต้องรับภาระการพิสูจน์ต่อศาลที่มากนักในขณะที่เหตุการณ์อาจไม่เป็นเช่นนั้นเมื่อคู่สัญญากล่าวอ้างความไร้ความสามารถของคู่สัญญาที่ไม่ได้กำหนดโดยกฎหมาย อาทิเช่น ข้อกล่าวอ้างที่ว่าคู่สัญญาไร้ความสามารถเนื่องจากคู่สัญญาไม่ได้ตกลงทำสัญญาอนุญาตตุลาการมาก่อน

อันเป็นกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายที่กล่าวอ้างจักต้องนำสืบพยานหลักฐานต่อศาลอย่างชัดเจนจนปราศจากข้อสงสัยถึงข้อเท็จจริงที่แสดงว่าคู่สัญญาฝ่ายที่ถูกกล่าวหาไม่ได้รับทราบหรือยินยอมในการเกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการแต่อย่างใดเนื่องจากโดยสภาพของการติดต่อทางการค้าในยุคแห่งการสื่อสารที่ทันสมัย ไม่มีความจำเป็นเสมอไปที่สัญญาอนุญาโตตุลาการจะต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรและลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย กรณีที่มีหลักฐานการเกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การได้ตอบทางจดหมายหรือโทรเลขยอมเป็นข้อเท็จจริงที่เพียงพอแก่การเป็นหลักฐานที่แสดงถึงการตกลงร่วมกันของคู่สัญญาอันก่อให้เกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการที่สมบูรณ์ หากคู่สัญญาไม่สามารถนำสืบได้หรือมีข้อเท็จจริงปรากฏต่อศาลว่าคู่สัญญาที่ถูกกล่าวอ้างว่าไร้ความสามารถได้ตกลงทำสัญญาอนุญาโตตุลาการด้วยวิธีการหนึ่งวิธีการใด จะเป็นกรณีที่คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่ได้รับผลกระทบจากสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุของความไร้ความสามารถของคู่สัญญาอันไม่ใช่กรณีที่คู่สัญญาจะไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแต่ประการใด เช่นเดียวกันคู่สัญญาที่ไร้ความสามารถย่อมมีโอกาสแพคดีและสามารถร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ซึ่งศาลจะไม่รับฟังข้อกล่าวอ้างเกี่ยวกับความไร้ความสามารถของคู่สัญญาตามที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากคู่สัญญาฝ่ายที่ไร้ความสามารถนั้นจะต้องทราบถึงสิทธิในการกอนิติสัมพันธ์ที่ตนมีตามกฎหมายแห่งประเทศตนและต้องหลีกเลี่ยงการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการเมื่อตนไม่มีความสามารถตามกฎหมาย

1.2 แบบของสัญญาอนุญาโตตุลาการ

เจตนาของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเพื่อมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดซึ่งแสดงออกได้ด้วยความยินยอมร่วมกันระหว่างคู่สัญญาเป็นหัวใจสำคัญของการเกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการ ดังนั้นสัญญาอนุญาโตตุลาการต้องอยู่ในความรับรู้ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจึงจะถือว่าเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการที่สมบูรณ์ รูปแบบการรับรู้ของคู่สัญญามีความหลากหลายไปตามลักษณะเฉพาะทางการค้าตลอดจนความสะดวกในการติดต่อทางการค้าระหว่างคู่สัญญาโดยไม่จำกัดแต่เพียงรูปแบบของสัญญาอนุญาโตตุลาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ลงลายมือชื่อโดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายหรือรูปแบบตามที่กำหนดในกฎหมายที่คู่สัญญาเลือกใช้บังคับกับสัญญาอนุญาโตตุลาการ หากการเกิดสัญญาอนุญาโตตุลาการตามแบบที่คู่สัญญาได้กระทำนั้นมีหลักฐานแห่งการรับรู้ของคู่สัญญาถึงการดำเนินการอนุญาโตตุลาการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีผลเทียบเท่ากับมีหลักฐานที่แสดงว่าคู่สัญญาได้ยินยอมให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทเพื่อที่คู่สัญญาจะได้ใช้สิทธิที่ตนมีในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการในอันที่จะต่อสู้

เพื่อผลแพ้ชนะในคดีนั้น การดำเนินกระบวนการอนุญาตโตตุลาการที่ปราศจากการรับรู้ของคู่สัญญา จะเทียบเท่ากับคู่สัญญาฝ่ายนั้นได้สูญเสียสิทธิในการต่อสู้คดีเพื่อผลประโยชน์แห่งตนอันมีผลต่อคำชี้ขาดที่ไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้นซึ่งศาลจะตัดสินข้อกล่าวอ้างเกี่ยวกับการไม่รับรู้ถึงการเกิดสัญญาอนุญาตโตตุลาการเป็นประการใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานแห่งการเกิดขึ้นของสัญญาอนุญาตโตตุลาการและประกอบไปด้วยภาระการพิสูจน์ของคู่สัญญาเป็นสำคัญ กรณีที่สัญญาอนุญาตโตตุลาการเกิดขึ้นจากการโต้ตอบทางจดหมาย โทรเลข หรือวิธีการอื่นที่ใกล้เคียงกันระหว่างคู่สัญญาที่อยู่ห่างกันด้วยระยะทางถือเป็นหลักฐานที่แสดงถึงการรับรู้ของคู่สัญญาอย่างชัดเจนและไม่เป็นเหตุผลแห่งการกล่าวอ้างที่ศาลจะรับฟัง ในทางกลับกัน พยานหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่ไม่ใช่การตอบโต้ระหว่างคู่สัญญาแต่เป็นเพียงการกล่าวอ้างเอกสารเพื่อแสดงว่ามีข้อสัญญาอนุญาตโตตุลาการระหว่างคู่สัญญาอันเป็นวิธีการผ่อนผันเพื่อความสะดวกทางการค้าซึ่งไม่มีความชัดเจนเทียบเท่ากับการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการตอบโต้ระหว่างคู่สัญญา และคู่สัญญาอาจกล่าวอ้างได้ว่าตนไม่รับทราบเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการเกิดสัญญาอนุญาตโตตุลาการมาก่อนซึ่งข้อกล่าวอ้างเช่นนี้จะรับฟังได้หรือไม่เป็นดุลพินิจของศาลที่จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงการพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของคู่สัญญาและปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการค้าของคู่สัญญาเป็นสำคัญ

1.3 ความไม่สมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตโตตุลาการในประการอื่น ๆ

เสรีภาพของคู่สัญญาที่แสดงออกในสัญญาอนุญาตโตตุลาการล้วนส่งผลต่อการทำคำชี้ขาดของอนุญาตโตตุลาการและความอิสระเสรีของคู่สัญญาในการอนุญาตโตตุลาการอาจนำมาสู่ช่องทางแห่งการเอาวิธเอาเปรียบคู่สัญญาที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าหรือคู่สัญญาที่ไม่มีประสบการณ์ในการติดต่อทางการค้าอันเป็นพฤติกรรมที่กระทบกระเทือนต่อหลักความยุติธรรมอย่างหรือศีลธรรมซึ่งมักพบได้ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งกระทำการฉ้อฉลหรือข่มขู่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งให้ตกลงทำสัญญาอนุญาตโตตุลาการที่เป็นประโยชน์แก่คู่สัญญาฝ่ายที่กระทำการทุจริตนั้นและสัญญาอนุญาตโตตุลาการที่เกิดจากการทุจริตไม่อาจส่งผลให้คำชี้ขาดมีผลบังคับได้ นอกจากนี้สัญญาอนุญาตโตตุลาการที่สมบูรณ์ย่อมตามมาด้วยอำนาจในการตัดสินข้อพิพาทของอนุญาตโตตุลาการ ดังนั้นข้อพิพาทที่อนุญาตโตตุลาการสามารถระงับได้จึงเป็นสาระสำคัญของสัญญาอนุญาตโตตุลาการที่มีผลต่อความสมบูรณ์ของสัญญาอนุญาตโตตุลาการ หากข้อพิพาทนั้นอยู่นอกเหนือความสามารถในการตัดสินของอนุญาตโตตุลาการ คำชี้ขาดที่เกิดจากการใช้อำนาจตัดสินข้อพิพาทของอนุญาตโตตุลาการจึงเกิดขึ้นมิได้ซึ่งมักเป็นเรื่องที่กำหนดโดยกฎข้อบังคับของประเทศที่ทำการ

อนุญาโตตุลาการด้วยลักษณะของข้อพิพาทที่มีความจำเป็นต้องอยู่ภายใต้อำนาจการตัดสินของศาลเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในแง่ที่มีความสำคัญมากกว่าผลประโยชน์ของคู่สัญญา อาทิเช่น กฎเกณฑ์ในการควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก กฎหมายการแข่งขัน กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการผูกขาดและการปกป้องผลประโยชน์ของรัฐจะอยู่เหนือผลประโยชน์ของคู่สัญญาในการอนุญาโตตุลาการหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านลักษณะของสัญญาทางการค้าเป็นประการสำคัญเนื่องจากผลประโยชน์สาธารณะด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของรัฐหรือสมาชิกของรัฐที่รัฐต้องการปกป้องเป็นคุณลักษณะของความสงบเรียบร้อยภายในประเทศที่จำกัดการใช้อำนาจของอนุญาโตตุลาการได้อย่างมีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาทางการค้าภายในประเทศในขณะที่กรณีจะไม่เป็นเช่นนั้นในข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศอันมีปัจจัยด้านความคาดหวังของคู่สัญญาที่มีร่วมกันในความแน่นอนและเป็นที่สิ้นสุดเข้ามาเกี่ยวข้อง ระดับของความสงบเรียบร้อยที่ควบคุมข้อพิพาทที่ระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการจึงมีความแตกต่างไปจากการดำเนินถึงผลประโยชน์ที่รัฐจะได้รับการระงับข้อพิพาทนั้นแต่มุ่งไปที่ผลการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการที่มีต่อเป้าหมายของคู่สัญญาอันเป็นระดับของความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศ กล่าวได้ว่ากฎข้อบังคับที่แทรกแซงความสัมพันธ์ทางสัญญาอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศไม่อาจมีคุณลักษณะของความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศที่ยังผลให้สัญญาอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศไม่สมบูรณ์

2. เหตุเพิกถอนคำชี้ขาดในส่วนของกระบวนการอนุญาโตตุลาการ

การดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการเป็นส่วนของการระงับข้อพิพาทที่มีผลต่อคำชี้ขาดที่เป็นที่สิ้นสุดและมีผลผูกพันคู่สัญญานอกเหนือจากสัญญาอนุญาโตตุลาการและเช่นเดียวกับการตรวจสอบความไม่สมบูรณ์ของสัญญาอนุญาโตตุลาการที่เป็นผลให้คำชี้ขาดไม่มีผลบังคับในอันที่ศาลจะจำกัดการตัดสินกระบวนการอนุญาโตตุลาการโดยไม่ชอบถึงขนาดที่คำชี้ขาดจะสิ้นสุดไปในระดับที่ความบกพร่องแห่งการดำเนินกระบวนการอนุญาตุนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความยุติธรรมที่คู่สัญญาจะได้รับจากการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอันมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองตอบความคาดหวังของคู่สัญญาในผลแห่งการสิ้นสุดและเป็นที่แน่นอนของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศโดยอนุญาโตตุลาการซึ่งมีกรณีแห่งความไม่ยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการบางกรณีศาลจะให้คุณลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นการละเมิดหลักความยุติธรรมอย่างร้ายแรงหรือกล่าวได้ว่าเป็นการละเมิดหลักพื้นฐานแห่งความยุติธรรมในการ

ระงับข้อพิพาทอันจะขาดเสียมิได้ ได้แก่ กระบวนการที่กระทบกระเทือนต่อหลักความเป็นกลางใน ส่วนที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ กระบวนการที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิในการเสนอข้อ ต่อสู้ของคู่สัญญาในส่วนของกรไม่แจ้งข้อมูลที่มีผลต่อคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการและกระบวนการ ที่กระทบกระเทือนต่อการประพฤติมิชอบในการอนุญาโตตุลาการในส่วนของความประพฤติมิ ชอบของอนุญาโตตุลาการหรือคู่สัญญา นอกจากนี้ยังมีการดำเนินกระบวนการในส่วนอื่น ๆ ที่อาจ มีผลต่อความยุติธรรมในคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ อาทิเช่น การใช้อำนาจของ อนุญาโตตุลาการ การรับฟังพยานหลักฐานของอนุญาโตตุลาการซึ่งกระบวนการอนุญาโตตุลาการ มักจะถูกกำหนดโดยคู่สัญญาตามหลักเสรีภาพในการอนุญาโตตุลาการและศาลจะให้การสนับสนุน การใช้เสรีภาพของคู่สัญญาเว้นเสียแต่คู่สัญญาฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกระบวนการ อนุญาโตตุลาการโดยมิชอบจะนำสืบพินิจพยานหลักฐานประกอบข้อกล่าวอ้างที่มีความน่าเชื่อถือ ต่อศาล ดังนั้นภาระการพิสูจน์ของคู่สัญญาจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสิน การดำเนินกระบวนการโดยมิชอบที่ส่งผลกระทบต่อการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ อันจะจำแนก การควบคุมการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการในเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดได้ดังนี้

2.1 การควบคุมการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการขั้นพื้นฐาน

สิทธิในการต่อสู้คดีของคู่สัญญาอันเนื่องจากสิทธิในการได้รับการรับฟังข้อมูลที่มีผล ต่อการทำคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในอันที่คู่สัญญาในการ อนุญาโตตุลาการจะได้รับจากการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อ กล่าวอ้างหรือข้อต่อสู้ของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ได้เสนอต่ออนุญาโตตุลาการมีความสำคัญต่อ คู่สัญญาในการแสดงความคิดเห็นในข้อมูลนั้นเพื่อเสนอคดีของตนหรือข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อของ อนุญาโตตุลาการผู้ตัดสินคดีมีความสำคัญต่อคู่สัญญาในการใช้สิทธิตรวจสอบความเป็นกลางของ อนุญาโตตุลาการหรือสิทธิในการป้องกันมิให้ความไม่เป็นกลางของอนุญาโตตุลาการมีผลกระทบ ต่อการทำคำชี้ขาดเช่นเดียวกับข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่อนุญาโตตุลาการใช้ในการตัดสินคดี ย่อมมีความสำคัญต่อคู่สัญญาในการรับทราบการพิจารณาคดีและนำเสนอพยานหลักฐานฝ่ายตน เพื่อหักล้างพยานหลักฐานในคดีนั้น ในขณะที่กรณีคู่สัญญาไม่ได้รับทราบข้อมูลที่ไม่ส่งผลต่อคำชี้ ขาดของอนุญาโตตุลาการจะไม่ใช่เหตุที่คู่สัญญาจะกล่าวอ้างได้ว่าการดำเนินกระบวนการ อนุญาโตตุลาการโดยมิชอบ ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่อนุญาโตตุลาการยังไม่ได้ใช้ดุล พินิจไตร่ตรองรับไว้ประกอบการพิจารณาคดีอันเป็นพยานหลักฐานที่ไม่มีความแน่ชัดว่าจะส่งผลต่อ

การทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการหรือไม่เว้นแต่กรณีมีความชัดเจนว่าอนุญาโตตุลาการได้ใช้ดุลพินิจไตร่ตรองพยานหลักฐานในทางที่ผิดซึ่งเกิดขึ้นได้ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการขาดความรอบคอบในการพิจารณาพยานหลักฐานหรือจงใจไม่นำพยานหลักฐานที่มีความสำคัญต่อคดีมาพิจารณานอกจากนั้นรายละเอียดของการแจ้งข้อมูลในเรื่องของรูปแบบการแจ้งหรือระยะเวลาที่กำหนดในการแจ้งให้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ เตรียมข้อต่อสู้และเข้าร่วมกระบวนการอนุญาโตตุลาการ จะไม่กระทบต่อสิทธิในการเสนอข้อต่อสู้เว้นแต่มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นทำให้รูปแบบการแจ้งหรือระยะเวลาที่ระบุในการแจ้งนั้นส่งผลให้คู่สัญญาไม่สามารถเสนอข้อต่อสู้ได้ อาทิเช่น ระยะเวลาหนึ่งเดือนไม่เพียงพอที่คู่สัญญาจะเดินทางมาเข้าร่วมกระบวนการอนุญาโตตุลาการเนื่องจากได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวอันเป็นเหตุสุดวิสัยหรือการแจ้งไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากความบกพร่องของระบบไปรษณีย์

2.2 การควบคุมการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการที่กำหนดขึ้นตามหลักเสรีภาพของคู่สัญญา

ลักษณะเฉพาะของการอนุญาโตตุลาการที่มีความโดดเด่นและดึงดูดให้นักธุรกิจเลือกการอนุญาโตตุลาการให้เป็นวิธีการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศคือความเป็นระบบการระงับข้อพิพาทโดยเอกชนที่ให้เสรีภาพแก่คู่สัญญาในการกำหนดอนุญาโตตุลาการผู้ตัดสินคดี สถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการด้วยความมุ่งหวังและเชื่อมั่นว่าการอนุญาโตตุลาการจะเป็นระบบการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพในประการที่ข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญาจะระงับไปด้วยความรวดเร็วและเป็นที่สุด มีผลผูกพันคู่สัญญา ในขณะที่การควบคุมกระบวนการอนุญาโตตุลาการของศาลมีความจำเป็นเพื่อยังผลให้คู่สัญญาได้รับความเป็นธรรมอันจะเป็นสิ่งที่รับประกันความเชื่อมั่นของคู่สัญญาที่มีต่อการอนุญาโตตุลาการ ดังนั้นการควบคุมกระบวนการอนุญาโตตุลาการจึงมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมเสรีภาพของคู่สัญญาเป็นหลักด้วยตระหนักถึงเจตนาของคู่สัญญาที่มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ข้อยกเว้นการสิ้นสุดของคำชี้ขาดจึงต้องเป็นกรณีการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการตามเสรีภาพของคู่สัญญาที่สร้างความไม่ยุติธรรมต่อคู่สัญญาอันจะแยกกระบวนการอนุญาโตตุลาการที่คู่สัญญากำหนดในสัญญาอนุญาโตตุลาการได้ดังนี้

2.2.1 การกำหนดขอบเขตอำนาจของอนุญาโตตุลาการ

ศาลได้ให้การสนับสนุนการใช้อำนาจของอนุญาโตตุลาการเพื่อให้การแสดงเจตนาของ คู่สัญญาเป็นผลสำเร็จสมดังความคาดหมายที่มีร่วมกันระหว่างคู่สัญญาโดยตีความขยายขอบเขต อำนาจของอนุญาโตตุลาการให้รวมไปถึงเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจการตัดสินของ อนุญาโตตุลาการหรือเรื่องที่เป็นผลตามมาจากข้อพิพาทในสัญญา อาทิเช่น กรณีที่ อนุญาโตตุลาการใช้อำนาจตัดสินให้ปรับลดราคาสินค้าอันมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินการชำระ ราคาสินค้าตามสัญญาหรืออนุญาโตตุลาการตัดสินค่าเสียหายที่ตามมาจากข้อพิพาทในสัญญา เนื่องจากเป็นกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่มีข้อกำหนดห้ามมิให้อนุญาโตตุลาการใช้อำนาจตัดสิน ข้อพิพาทในเรื่องใดอย่างชัดเจนซึ่งศาลจะถือว่าเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการที่คลุมเครือและมีข้อ สันนิษฐานว่าคู่สัญญาไม่อาจคาดเห็นถึงข้อพิพาทที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตในขณะที่ทำสัญญา อนุญาโตตุลาการได้อย่างถ่วงถือนั้นและศาลจะจำกัดการตัดสินการใช้อำนาจของอนุญาโตตุลาการที่ไม่ เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการเฉพาะในกรณีที่อนุญาโตตุลาการเพิกเฉยหรือ เปลี่ยนแปลงบทบัญญัติที่คลุมเครือโดยตัดสินเรื่องที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทอันส่งผลให้ข้อ พิพาทตามสัญญาไม่อาจจะจับไปตามเจตนาของคู่สัญญา คู่สัญญาจึงไม่อาจได้รับความเป็นธรรม จากคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

2.2.2 การกำหนดองค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการ พิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ

องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการในระดับที่เป็นผลให้คำชี้ขาดสิ้นผลไปนั้นต้องป ระกฏว่าการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการโดยละเมิดข้อตกลงในเรื่องดังกล่าวจะส่งผลต่อคำ ชี้ขาดที่ทำให้คู่สัญญาไม่ได้รับความเป็นธรรมซึ่งในกรณีการกำหนดองค์ประกอบของคณะ อนุญาโตตุลาการที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างองค์ ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการและความไม่เป็นกลางของอนุญาโตตุลาการพิจารณาได้จาก จำนวนอนุญาโตตุลาการผู้ตัดสินคดีซึ่งโดยมากแล้วมักเป็นกรณีที่อนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคู่สัญญาเพียงฝ่ายเดียวทำการพิจารณาคดี ไม่ใช่สิ่งที่บ่งชี้ว่าอนุญาโตตุลาการที่เป็นจำนวน เลขคี่นั้นจะพิจารณาเข้าข้างคู่สัญญาฝ่ายที่แต่งตั้งตนจึงเป็นภาระการพิสูจน์ของคู่สัญญาฝ่ายที่ กล่าวอ้างที่ต้องแสดงพยานหลักฐานว่าอนุญาโตตุลาการผู้นั้นเกี่ยวข้องอยู่กับคู่สัญญาฝ่ายที่แต่งตั้งอัน มีผลต่อการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ หากคู่สัญญาไม่อาจพิสูจน์ถึงความไม่เป็นกลางของ

อนุญาโตตุลาการต่อศาลได้ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะไม่สิ้นผลไปเพราะเหตุขององค์ประกอบของอนุญาโตตุลาการไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันเช่นเดียวกับคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการจะฟังขึ้นเมื่อคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินประเด็นข้อพิพาทในสัญญาของอนุญาโตตุลาการและคู่สัญญาแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการที่มีคุณสมบัติอื่นมาตัดสินข้อพิพาทอันเป็นเหตุให้อนุญาโตตุลาการไม่สามารถทำคำชี้ขาดที่สอดคล้องกับประเด็นข้อพิพาทจึงเป็นคำชี้ขาดโดยไม่เป็นธรรมหรือกรณีการรับฟังพยานหลักฐานพยานหลักฐานของอนุญาโตตุลาการที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างคู่สัญญา ต้องปรากฏว่าพยานหลักฐานชิ้นนั้นมีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการพิจารณาคดีของอนุญาโตตุลาการและคู่สัญญาไม่สามารถอ้างเหตุเพิกถอนคำชี้ขาดในกรณีนี้เมื่อการดำเนินการกระบวนการที่ละเมิดข้อตกลงกระทำได้โดยชอบตามกฎหมายของประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการอันเป็นกรณีที่กฎหมายของประเทศที่ทำการอนุญาโตตุลาการจะช่วยเสริมให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาที่มีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

กรณีการรับเอาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดตามที่กำหนดใน Model Law มาบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ของประเทศไทยเป็นเรื่องที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยและมีความสำคัญต่อการอนุญาโตตุลาการเนื่องจากเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้คำชี้ขาดสิ้นผลบังคับจึงมีความสมควรอย่างยิ่งที่ศาลผู้มีบทบาทในการตัดสินความคงอยู่หรือความสิ้นสภาพแห่งคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะได้รับแนวทางการใช้หลักความสงบเรียบร้อยในกระบวนการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจากคดีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศมาปฏิบัติในประเทศไทยเนื่องจากผลจากการใช้หลักความสงบเรียบร้อยจะสะท้อนถึงความเชื่อมั่นของบรรดานักธุรกิจการค้าที่มีต่อระบบการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันมีความเป็นไปได้มากที่จะเกิดคดีในลักษณะของการกระทำการทุจริตในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการเช่นเดียวกับความไม่เป็นกลางของอนุญาโตตุลาการและการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำจะทำได้ยากมากขึ้นเนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุญาโตตุลาการมักจะอาศัยโอกาสจากระบบการระงับข้อ

พิพาทโดยเอกชนแสวงหาประโยชน์จากการดำเนินกระบวนการโดยมิชอบ อาทิเช่น กรณีที่ อนุญาตใตตุลาการรับสินบนจากคู่สัญญาเพื่อช่วยเหลือให้คู่สัญญาชนะคดีหรือกรณีที่คู่สัญญาเสนอ พยานหลักฐานเท็จต่ออนุญาตใตตุลาการหรือปิดบังเอกสารที่มีความสำคัญในคดีซึ่งมักเป็นการ ดำเนินการลับและผู้กระทำมักจะไม่ทิ้งพยานหลักฐานใดที่จะเอาผิดกับตนได้ และเมื่อไม่มีความชัดเจนถึงข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นถึงการทุจริตในการอนุญาตใตตุลาการ ศาลจึงไม่อาจหยิบยกความ ทุจริตมาเป็นเหตุเพื่อเพิกถอนคำชี้ขาดได้ ประกอบกับกฎหมายอนุญาตใตตุลาการของประเทศไทย ไม่มีบทบัญญัติให้เพิกถอนคำชี้ขาดที่เกิดจากการทุจริตอย่างชัดเจน คู่สัญญาที่ได้รับผลกระทบ จากการทุจริตอาจไม่คาดเห็นว่าตนสามารถยกเหตุเกี่ยวกับการกระทำทุจริตขึ้นกล่าวอ้างต่อศาล เพื่อขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้หากคู่สัญญาไม่มีพยานหลักฐานยืนยันการกระทำผิดที่ชัดเจนเนื่องจากการ ทุจริตถือเป็นการดำเนินกระบวนการอนุญาตใตตุลาการที่กระทบต่อความยุติธรรมอย่างร้ายแรง ในระดับที่คำชี้ขาดอันเกิดจากการทุจริตนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยซึ่งในบางประเทศเช่นประเทศ สหรัฐอเมริกาหรือประเทศอังกฤษได้ระบุให้การทุจริตหรือการฉ้อฉลเป็นเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ ขาดอย่างชัดเจน

ด้วยเหตุดังกล่าว พ.ร.บ.อนุญาตใตตุลาการ พ.ศ.2545 ควรกำหนดให้คำชี้ขาดที่เกิด จากการดำเนินกระบวนการอนุญาตใตตุลาการที่ทุจริตเป็นเหตุประการหนึ่งที่คู่สัญญาสามารถกล่าว อ้างต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำชี้ขาด อันจะเป็นการพัฒนากฎหมายอนุญาตใตตุลาการของ ประเทศไทยให้มีระบบการตรวจสอบความทุจริตที่เกิดขึ้นในการอนุญาตใตตุลาการได้อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากที่สุดและมีความพร้อมจะอำนวยความสะดวกอย่างแท้จริงให้กับคู่สัญญา ทางการค้าอันจะเป็นหนทางแห่งการดึงดูดให้นักธุรกิจทั่วโลกมาทำการอนุญาตใตตุลาการในประเทศไทยเพื่อผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต